

Velká hercna slečny Lízy

Konec muzikálu My Fair Lady je otevřený. Líza se přes roztržku vrací k profesorovi. Tolik ji čekal, ale uvyklý skrývat své city jen ucedí, aby mu podala trepky. Jejich soužití teprve začíná. PETRA JUNGMANOVÁ (27) předpovídá, že ač to bude těžké, vydrží jim to spolu. Mají se totiž rádi. Lízu Petry Jungmanové zase mají rádi diváci Městského divadla v Brně. Recenze se po zářijové premiéře předháněly v superlativech a Hospodářské noviny se dokonce dušovaly, že loňská držitelka ceny Thálie je „v naší zeměpisné šířce zatím nepřekonatelná muzikálová hvězda“. Na to, že muzikál začala Petra studovat omylem, to není špatné.

Brněnská My Fair Lady začíná na Zelňáku, na brněnském Zelném trhu. Tamní květinářku Lízu, mluvící úchvatným brněnským hantecem, naučí profesor Hradský užívat spisovnou češtinu. Nevyčítali vám patrioti, že hantec nemůže být věrohodný v podání rodilé Kladeňáčky, která ví akorát, co znamená šalina?

Ani ne. Spíš se tu vedly dohady, jak by se to či ono řeklo v Líšni a jak ve Slatině. V běžné brněnské mluvě zbylo z hantecu jenom asi tak dvacet původních slov. Pro mě to není nářečí, ale úplně cizí řeč. Proto je legrační, když brněnskou Lízu alternujeme tři a já jsem z Kladna, Markéta Sedláčková z Poděbrad a Alenka Antalová z Bratislavy. Byla jsem zvědavá, co na to lidi, ale přijali to dobře.

Jste hodně zvědavá?

Řekla bych zdravě. Nechodím do rekvizitárny na cigárko, takže když koluji divadlem drby, vím o nich jako poslední.

Je užitečné mít své tajemství?

Otevřenost není v tom, že vám teď na sebe řeknu všechno. Každý člověk něco skrývá, za něco se stydí, všichni jsme něčím prošli a nemáme potřebu o tom vykládat. Jisté však je, že tajemství přitahuje, dělá lidi zajímavější. I v novinových rozhovorech.

Předstírala jste ho někdy?

Určitě. Dřív jsem si v sobě stavěla pomyslnou zeď vůči světu, tvářila se drsně, jako že mě nic nerozhází. Až teď vím, že to byl obyčejný strach ze zranitelnosti.

Před pěti lety jste na JAMU absolvovala katedru muzikálového herectví. Od té doby jdete v domovském divadle z jedné hlavní role do druhé, loni jste získala Cenu Thálie. Takhle nějak jste si to představovala?

Určitě ne. Ale už od začátku jsem měla hned dvakrát štěstí. Na školu jsem přišla ve chvíli, kdy se muzikálový obor otevíral. Všichni do toho měli obrovskou chuť, i když přesně nevěděli, co to obnáší. Muzikálová horečka v Čechách byla tehdy na samém

počátku. Za druhé nám dal už ve třetím ročníku prostor režisér Stanislav Moša, věděli jsme, že s námi v Městském divadle, kde se stal ředitelem, počítá.

To je všechno?

Svou roli sehrála i spolupráce Moši se skladatelem Zdeňkem Mertou. Napsali spolu snad vůbec první původní muzikál u nás, Sny noci svatojánské, a pak Bastarda a Babylon. Ve všech třech jsem hrála, cenu Thálie jsem dostala za Babylon.

Byla pro vás ta cena důležitá?

Byla jsem šťastná hlavně kvůli rodičům a až zpětně jsem si uvědomila, jak si takového ocenění kolegové váží. Divadlo je tak pomíjivé ... Když stavíte dům, strhne ho jedině živelní katastrofa. Zato v divadle po týdnech zkoušení a velké dřiny vyvoláte atmosféru, která s oponou, po děkovačce a potlesku, zase zmizí. V tom je herecké povolání dosti kruté. Cena mi bude připomínat, že to, co dělám, má smysl. To jsem taky řekla, když jsem za ni děkovala.

Bylo to největší dosavadní ocenění?

Když jsem se před třemi lety rozhodla, že odjedu do Kanady, věděla jsem, že riskuju, že ztratím divadlo, že na mě zapomenou. A když jsem se se svým plánem svěřila řediteli Standovi Mošovi, řekl, že mě chápe, ale že by byl moc rád, kdybych se vrátila. To bylo taky velké uznání mé práce.

Proč jste vyskakovala z rozjetého vlaku?

Kdybych nejela, nejsem si jistá, jestli bych ještě dělala divadlo. Tenkrát jsem za sebou měla několik premiér, hrála dvacet sedm představení měsíčně. Potřebovala jsem vidět svět z jiného úhlu, byla jsem věčně začínající angličtinář.

Proto jste jela sama?

Ano. Uklízela jsem, opatrovala děti a babičky, a pak jsem si koupila permanentku na autobus a měsíc jezdila křížem krážem Kanadou. Na to se nezapomíná.

Jestli vy jste neměla být cestovatel.

Cestovatel je moje druhé já, pořád někam jezdím. Povolání jsem ale měla mít prozaičtější. Chodila jsem na střední pedagogickou školu, měla jsem být učitelkou v mateřské škole.

Líza prodělá proměnu z chudé květinářky v emancipovanou dámu s vlastními názory. Která polovina hry podle Shawova Pygmalionu je vám bližší?

Ta holka, co mluví hantecem. Na dámu si pořád ještě hraju. Líza přitom nejsou dva lidi - ona neztratila nic ze své živelnosti, stala se dámou změnou pohledu na svět. Ukázat to herecky je docela těžké. Až tak poslední dvě představení jsem měla pocit, že se mi v Líze i na konci podařilo zachovat její původní přirozenost.

Všiml jsem si, že většina rolí ve vašem divadle je několikrát rovnocenně alternovaná. Neříkejte, že mezi vámi nepanuje rivalita. Přece vám není jedno, kdo bude zpívat premiéru nebo na soundtracku z představení ...

Divadlo je už ze své podstaty drsné v tom, že když se někomu něco stane, sbohem, na řadě je další. Přesto mám pocit, že u nás jsou ještě pořád důležitější vztahy než to, kdo bude zpívat premiéru. Jistě, člověk má potřebu se zviditelňovat, ale my byli už na škole tak dobrá parta, až nám museli říkat: budujte vlastní individuality, prosazujte sami sebe.

Takže sázíte na jedinečnost svého výkonu. Soupeřit nemá cenu?

Jedinečnost je to správné slovo. Alenka Antalová, druhá Líza a má velká kamarádka, se mi při generálce tak líbila, že jsem dostala chuť to zkusit jako ona. Hlavně proto jsem vlastní generálku zahrála moc špatně. Hrála jsem jako někdo, kdo nejsem.

Viděla jste Audrey Hepburnovou?

To je to samé. Přece si nebudu říkat - tady se zatvářila pěkně, to je efektní, udělám to stejně. Zajímá mne, odkud na tu figuru šla.

Jste živelná herečka?

Asi ano. K rolím nalézám klíč přes city.

Hledala jste k muzikálovému herectví klíč spíš jako zpěvačka, nebo jako herečka?

Jako tanečnice. Od čtyř let jsem na Kladně tancovala ve skupině, na JAMU mne poslal trenér. Nikdy předtím jsem herectví dělat nechtěla, myslela jsem si doopravdy, že v Brně otvírají taneční katedru.

Tančovat od čtyř let, není to brzo?

Byla jsem temperamentní, někdy vzteklá, měla jsem chuť se předvádět. Od tančování si maminka slibovala, že spálí můj temperament. Vydržela jsem u něj doted'.

Myslíte, že jste byla k předvádění předurčena?

Možná ano, až teď si uvědomuju, že můj tat'ka byl obrovský komik.

Profesionál?

Ne, v životě. Táhl ve třídě velké akce: například kdo si při hodině stoupne víckrát na židli, vyhrává. Postupně se tyhle rošťáctiny dozvídám a svítá mi.

Jestliže jste neměla vztah k herectví, jak jste zvládla talentové zkoušky?

Měli jsme si připravit monolog ústící do písně. Sestra znala Jirku Wohanku, herce z kladenského divadla, který mi upravil monolog z Mam'zelle Nitouche. Přišel k nám, že si ho zkusíme, ale radši jsme toho nechali. Jediné, čeho jsem byla schopná, bylo zrudnout. U zkoušek jsem panikařila, dokonce jsem pana Richarda Mihulu z přijímací komise v bezradné herecké akci zatahala za vousy. Odcházela jsem s jasnou předtuchou, že mě nevezmou. A oni mě vzali. Nejspíš proto, že tenkrát kladli důraz na taneční a pěvecké schopnosti.

A byla jste pohlcena ...

Vůbec ne. Chtěla jsem tehdy dělat jenom to, o čem vím, že zvládnou, jenže to pak už nešlo - přitom jsem si pořád nebyla jistá, že chci dělat divadlo. Ještě v prváku jsem zpívala s brněnskou skupinou Bokomara, místo abych chodila s dychtivými spolužáky do divadla okukovat, jak to dělají mistři. Spíše jsem ze školy utíkala do jiného prostředí. Zlom nastal v druhém ročníku, když jsme jako sbor začali zkoušet Řeka Zorbu v režii Pavla Doležala. Od té doby jsem se vědomě snažila zbavit řady komplexů a pochopit, že se nesmím brát tak vážně.

Mívala jste trému?

Doslova panickou, to byla taková ta tréma, kdy se soustředíte na to, jak se začínáte potit a bát. Zlomila jsem to vůlí.

Čím je jedinečné muzikálové herectví?

Je v něm hodně pohybu, akrobacie, musíte dbát na fyzickou kondici. Možná je jednodušší v tom, že když umíte dobře zpívat a tancovat, snáze se rozhodnete, jak tu kterou situaci zahrát. Činoherní herectví je výrazově jemnější, subtilnější. Ještě důležitější než hlasová a pohybová technika je ale osobnost herce.

Byla vaše kariéra někdy v ohrožení?

Když mi bylo sedmnáct, zablokovala se mi páteř, na čas jsem se moc nemohla hýbat. Tehdy mi došlo, jak moc by mi tancování chybělo.

Takže vám muselo být na čas odňato, abyste ho ocenila.

Víte, já chci stihnout moc věcí ...

Co třeba?

Jezdím na koni, na lyžích, hraju ping-pong, s tátou každé léto vytvořím nohejbalovou dvojici, chodím do posilovny a taky za Pelikánama, což jsou tady v Brně kamarádi, ke kterým se chodím schovat, když mi není veselo ...

Nemáte ve smlouvě jako fotbalisti, že nesmíte lyžovat?

Ježíš, já nevím, stejně bych to nedodržela. Nikdy nevíte, kdy vám padne cihla na hlavu. Kdybych o sebe začala mít strach, určitě by se něco stalo. Zákon schválnosti pracuje spolehlivě.

Vy se ničeho nebojíte?

To víte, že se bojím, ale snažím se nebát. Strach lidi svazuje, otevírá v nás nejnižší pudy, pod jeho vlivem reagujeme agresivně.

Nebojíte se ani stáří?

Zatím ne. Čím dál víc věřím tomu, že stárnutí je spíše psychický problém. Kolik jen já znám starých vrstevníků a mladých důchodců ... Určitě je lehčí být negativní a zestárnout v lamentování. Vybrala jsem si klikatou cestu - ve světě, kde někdy bývá hodně smutku, jsem se naučila vážit si maličkostí. Věřím, že to je způsob, kterým se lze udržet nad vodou.

Věříte?

Není to Bůh, spíš určitá naděje, že dokážu nabírat energii z lidí, kteří s námi nejsou.

Kteří to jsou?

Hlavně moje sestra Mirka. Před šesti lety se zabila po pádu s motorovým rogačem. Obdivuju rodiče i švagra, jak se s tou tragédií dokázali vyrovnat a jak dál skvěle vychovávají oba kluky, mé synovce Petříka a Vít'u. Jsou bezvadní.

Je to pro vás motivace?

Určitě, žene mne dopředu potřeba dělat jim radost i za Mirku. Přestože vím, že nám ji už nikdo nevrátí, cítím se po její smrti silnější, odolnější, začala jsem se pevněji stavět na vlastní nohy. Jsem si jistá, že ta velká síla nemůže vyvérat jenom ze mne.

O kolik let jste byla mladší než sestra?

O osm. Neměla to se mnou jednoduché, byla jsem extrovertní divoch a zlobila ji. Vzhledem k velkému věkovému rozdílu jsme si toho nestihly moc říct. Ted' to doháníme.

Kam povede vaše další cesta?

Nic neplánuju. Snad budu mít rodinu, to je pro mě důležité, a když budu mít rodinu, nevím, jestli budu hrát.

Vrátila byste se ještě do mateřské školy?

To už by asi nešlo. Určitá míra exhibice, která k herectví patří, by mi už ted' asi chyběla.

Řeknete mi něco hantecem Lízy Ďulínkové? Pořád jako bych ho slyšel.

Dyk von nemá žádnó hercnu. Ty, já teda беру kramle, dyk von je ujeté. Já se od pošuka máklýho učít nenechám. Nésu vrtaná do palice.

Tak tomu rozumím, ale co to znamená hercna?

Srdce přece ...

Milan Tesař, Reflex, 16.12.99